

Vážené čitateľky, vážení čitatelia, prihovárame sa Vám druhým Spravodajom Asociácie spisovateľov Slovenska. Prinášame Vám novinky v Asociácii i prehľad nových publikácií a činností. Ďakujeme za Vaše príspevky i Vašu tvorivú činnosť. Neváhajte nás kedykoľvek kontaktovať s aktivitami, o ktorých by naše členstvo malo byť informované.

ASOS vstupuje do medzinárodnej spisovateľskej organizácie EWC

Asociácia spisovateľov Slovenska ASOS podala žiadosť o členstvo v medzinárodnej organizácii spisovateľov European Writers' Council EWC (Európska rada spisovateľov). Po počiatkových procedúrach vedenie EWC rozhodlo, že naša organizácia spĺňa podmienky pre vstup do tejto medzinárodnej inštitúcie. Na Valnom zhromaždení EWC v Oslo 24. mája 2025 bude ASOS prijímaná za riadneho člena tohto združenia.

Európska rada spisovateľov je nezisková, mimovládna federácia, ktorú v súčasnosti tvorí 50 národných združení a zväzov profesionálnych spisovateľov a literárnych prekladateľov v 32 európskych krajinách, z členských štátov Európskej únie, krajín EHP Islandu a Nórska, ako aj Bieloruska, Čiernej Hory, Severného Macedónska, Švajčiarska a Spojeného kráľovstva. Členmi EWC je viac ako 220 000 profesionálnych autorov v textovom a knižnom sektore, ktorí píšu a publikujú spolu v 35 jazykoch. EWC bola založená v roku 1977 v Berlíne ako Európsky kongres spisovateľov. V roku 2009 sa oficiálny názov zmenil na Európska rada spisovateľov s registrovanou skratkou EWC so sídlom v Bruseli.

EWC

- zvyšuje povedomie o úlohe profesionálnych spisovateľov a literárnych prekladateľov v spoločnosti;
- zastupuje záujmy svojich 220 000 individuálnych autorov prostredníctvom obhajoby rešpektovania a zlepšovania morálnych, právnych a ekonomických práv spisovateľov a literárnych prekladateľov a ich sociálneho postavenia ako autorov;
- obhajuje rozmanitosť jazykov v Európe, viacjazyčnosť a menej písané jazyky a ich autorov;
- zasadzuje sa za rozmanitosť literatúr v Európe

O prijatí ASOS za riadneho člena EWC a o všetkom, čo z tohto členstva bude vyplývať Vás budeme informovať v ďalších číslach Spravodaja.

Básnik Ján Buzássy oslávil 90 rokov.

Vo štvrtok 10. apríla mal jeden z najvýznamnejších súčasných slovenských básnikov 90 rokov.

Autorovi aj touto cestou dodatočne blahoželáme a pripomínáme si jeho život i tvorbu.

Chodil som na jedenást škôl. Mám veľa spolužiakov. Moje vzdelanie bolo eklektické. Školstvo sa neustále reorganizovalo, moje vedomosti sa relativizovali. Škola ma naučila zabúdať. Učil som sa, čo mi kázali. Bol som pomerne dobrý žiak, ale pasívny, trpný. Učil som sa angličtinu a ruštinu ako keby to bola latinčina či gréčtina, ako mŕtve jazyky, s vedomím, že ich nebudem potrebovať. V Bratislave nebol jediný anglický časopis, film alebo kniha. Moju ruštinu čiastočne zachránil Vokrug sveta.

Keď som pochopil, že sa nestanem svetovým cestovateľom, nechcel som byť ničím.

[...]

nie každému autorovi je dané spievať ako vták. Niektorému na prsiach stále čosi leží. Ale spev ho už omámil a on sa oň musí pokúsiť. Taký hlas sa, pravda, nie každému páči, i sám autor o ňom často pochybuje. Nečuduje sa teda recenziám, ktoré nad ním krútia hlavou."

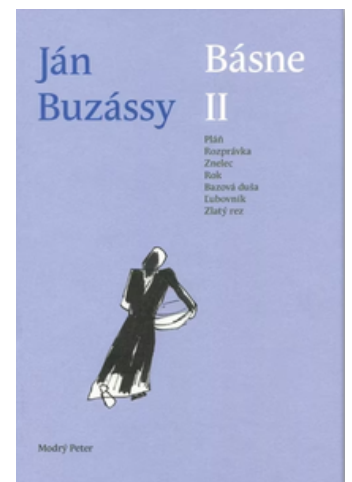
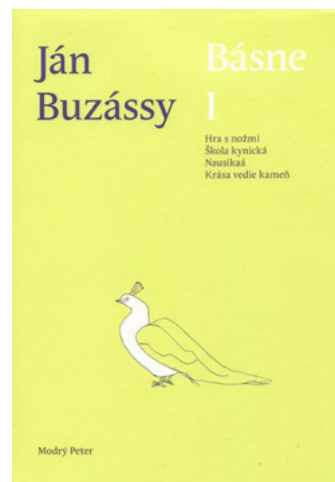
*z časopisu Romboid z r. 1979,
č. 3: Čo nie je v slovníku*

„Ján Buzássy je kultivovaný človek, ktorého mimoriadna ľudská úroveň sa vpísala aj do jeho tvorby. Rozmýšľa srdcom, cíti rozumom, čo niekedy čitateľov mátie, ale tiež láka a dráždi. Pri čítaní sa tisnú na jazyk slov ako múdrosť, principiálnosť a, celkom nečakane, aj humor a vtip.“

*literárny vedec, prekladateľ a
básnik Ján Gavura z Filozofickej
fakulty UNIPO pre TASR*

Svoje prvé verše Ján Buzássy uverejnil v roku 1956 v denníku Smena, jeho knižným debutom bola zbierka s názvom *Hra s nožmi* z roku 1965. Vydal viac než dvadsať básnických zbierok atvorí aj v súčasnosti, čitateľa sa tak s jeho básňami stretávajú už takmer sedem desaťročí.

V rokoch 2023 a 2024 mu vo vydavateľstve Modrý Peter vyšli prvé dve časti súborného diela s názvami *Básne I.* a *Básne II.*

„Básne Jána Buzássyho ostávajú so svojím čitateľom. Vlastne, je to naopak. Čitateľ ostáva s Buzássyho básňami. Vystačia mu aj na celý život. Tie isté slová, obrazy, verše znamenajú niečo iné, keď máte osemnásť, štyridsaťpäť aj sedemdesiat. Ich plnosť vychádza i z toho, že ide o texty sytené hĺbkou podvedomia a azda aj preto idú v ústrety tajomstvu,“

vydavateľ Peter Milčák.

Jana Juhásová: Miesta Nedourčenosti

Monografia Jany Juhásovej *Miesta nedourčenosti* prináša súbor literárnokritických a literárnovedných statí o súčasnej slovenskej a svetovej poézii, ktorá vznikla alebo bola vydaná za posledných dvanástich rokov. Autorka sa v štúdiách a recenziách ocitá v pozícii prvolezca, pred ktorým sa otvára často neznáme literárne teritórium s početnými „miestami nedourčenosti“. Tie vyplňa a dotvára sústredeným čítaním a analýzou založenou na poznaní literárnych, filozofických, teologických či iných kontextov, ako aj na empatii a so zmyslom pre zvláštnu spravodlivosť umenia.

Monografiu je možné zakúpiť v predpredaji v Arforum, neskôr aj vo vydavateľstve f.a.c.e.

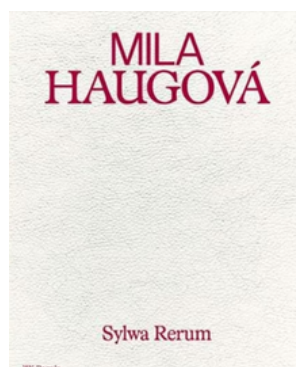
Ivan Štrpka: Křč roztvorenej dlane trvá

Dňa 20.3. 2025 sa v Rómerovom dome uskutočnilo jedno zo série dramatizovaných čítaní s názvom Čau o piatej spojené s uvedením knihy esejí *Křč roztvorenej dlane trvá* básnika Ivana Štrpku, z ktorej čítal Robo Roth. Besedu s autorom viedol vydavateľ Koloman Kertész Bagala.

Kniha vznikla po tom, čo vydavateľ Bagala oslovil Štrpku so záujmom o vydanie autorského výberu esejí. Do zväzku sú zaradené texty, ktoré autor písal začiatkom 90. rokov ako reflexiu spoločenských pomerov po Nežnej revolúcii a texty, ktoré sa na tú istú spoločnosť zameriavajú s odstupom desiatok rokov. Eseje „Křč roztvorenej dlane“, „Posedieť si chvíľu s kameňmi“, „Otázka škrupiny“ a „Post scriptum“ vyšli prvýkrát v knihe „Křč roztvorenej dlane a iné eseje“ (Archa 1995) a esej „Prekročme sa, preskočme sa!“ ako súčasť knihy „Kadlečík & Štrpka“ (KK Bagala 2011, príležitostná tlač).

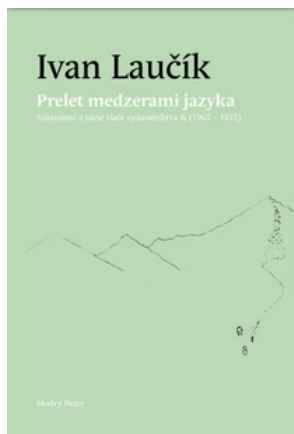
Mila Haugová: Sylwa Rerum

Monografia Mily Haugovej o svojom živote, živote jej rodiny a o písaní, je hermeticky uzatvorená do nesmierneho autorského sveta. Zahŕňa malé i veľké udalosti každodennosti, ktoré sa v kontexte s autorkiným písaním ocitajú v hre nielen osobných, ale aj kultúrnych dejín. Autorka týmito textami hľadá mieru vecí, preferuje názor, aby sme mali a chceli len toľko, koľko potrebujeme. Kladie si nezvyčajné otázky: Budú sa roboti zaujímať o ekológiu? Budú sa starať o zachovanie prírody? Budeme ich pochovávať? Majú sny?

Názov „Sylwa Rerum“ znamená „Les vecí“. Okrem množstva fotografií z rodinného archívu obsahuje texty, zložené z denníkových záznamov, spomienok, snov, rozhovorov, zlomkov korešpondencie aj reflexií na diela kolegov, slovenských a zahraničných spisovateľov, prečítaných kníh. Kniha ako objekt je vydaná v zaujímavom vizuálnom koncepte so špeciálnou otvorenou väzbou z dielne doma i v zahraničí oceňovaného grafického dizajnéra Martina Mistríka.

Ivan Laučík: Prelet medzerami jazyka

Zásluhou básnika, bádateľa a vydavateľa Petra Milčáka sa nečakane otvára pred nami ešte jedna nová knižka Ivana Laučíka, ktorý nás opustil pred dvomi desaťročiami. Je celkom nová, celkom súčasná. A presne zaznamenávajúca trasy aj časy a spôsob svojho vzniku. Aj dnešné náčrty aj zajtrajšie fragmenty. Presné škrtky. Možné použitie. Čo tu platí? Čo je definitívne? (Ivan Štrpka)

Šestnásť súkromných a tajných tlačí Laučíkovho vydavateľstva &, ktoré vychádzali v rokoch 1965 až 1975. Okrem čistého, finálneho textu básní obsahuje kniha aj kompletný prepis tlačí s vyznačením dodatočných autorských zásahov, edičnú a technickú špecifikáciu tlačí a varianty ich textov, edičnú poznámku, ktorá sa usiluje rekonštruovať Laučíkov vydavateľský príbeh a obrazovú prílohu.

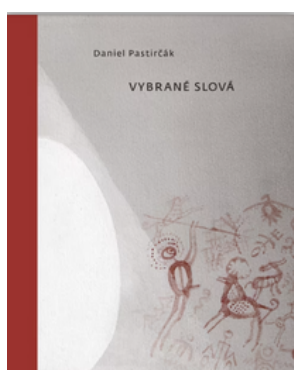
Béowulf

Kľúčová pamiatka staroanglickej literatúry, hrdinský epos Béowulf s rozsahom 3 182 veršov, ktorého najstaršia zachovaná písomná verzia pochádza z prelomu 10. a 11. storočia, sa doposiaľ nestala predmetom záujmu slovenských prekladateľov, hoci doma v Anglicku sa už stretla s mnohými modernými veršovanými i prozaickými prekladmi a chopili sa jej okrem iných také osobnosti ako J. R. R. Tolkien či Seamus Heaney. Epos sa zachoval v jedinom rukopise, známom ako súčasť zbierky Nowell Codex, ktorá je pomenovaná podľa anglického kartografa z 15. storočia Laurencea Nowella a uložená v Britskej knižnici. Tematicky sa paradoxne neviaže k územiu dnešného Anglicka, ale odohráva sa na juhu Škandinávie na rozhraní 5. a 6. storočia.

Zo staroanglického jazyka preložil Marián Andričik, knihu ilustroval Jakub Milčák.

Daniel Pastirčák: Vybrané slová

Danielovi Pastirčákovi vyšiel v edícii poiesis (Fraktál, ed. Stanislava Chrobáková Repar) výber zo štyroch doposiaľ vydaných zbierok. Zbierku ilustrujú diela D. Pastirčáka, graficky sa pod ňu podpísala Eva Kovačevičová Fudala, doplnená je o podrobné Kalendárium autora.

Juščák na medzinárodnej konferencii

Peter Juščák 3. apríla 2025 vystúpil v Košiciach na medzinárodnej konferencii Odvlečení do gulagov. Priblížil dramatické okamihy prechodu frontu našim územím, najmä dlhodobo zamlčované dôsledky svojvôle víťazov – deportácie občanov. Pripomenul bezprecedentné zavlčenie tisícov občanov, mužov a žien do pracovných táborov v Sovietskom zväze.

Predstavil svoju knihu Desiatkrát GULAG, kde na desiatich osudoch dokumentoval prvé dotyky s novou diktatúrou, tentoraz s komunistickou. Konferencia sa konala v Múzeu obetí komunizmu.

Stretnutie s iránskymi básnikmi

Londýnske stretnutie redaktora Romboidu Petra Milčáka s iránskymi básnikmi Alirezom Abizom a Afshinom Babazadehom venované zostavovaniu bloku súčasnej iránskej literatúry. Redakcia časopisu pripravuje v tomto roku viacero príspevkov venovaných téme slobody slova a publikovania.

Slovenský večer s P. Milčákom

Dita Hradecká a Pavel Kosatík usporiadali 19. 2. 2025 v Prahe Slovenský večer s Petrom Milčákom, počas ktorého Milčák predstavil vydavateľstvo Modrý Peter a čítal zo svojej novej zbierky básní Podoby milosti / Forms of Grace.

Popoludnie s Danielom Pastirčákom

Dňa 24.3. 2025 zorganizovala Mestská knižnica Ruda Mórica v Stupave podujatie s názvom Popoludnie s Danielom Pastirčákom. Čitatelia si tak mohli vypočuť čítanie z jeho tvorby i diskusiu, ktorú moderovala Mirka Ábelová

Fragmen (rytierskeho) lesa v preklade

Zástupcovia vydavateľstva Modrý Peter sa v marci počas Medzinárodného knižného veľtrhu v Londýne stretli s riaditeľom vydavateľstva Kulturalis Neilom Titmanom, aby hovorili o spoločnom vydaní zbierky Ivana Štrpka *Fragment (rytierskeho) lesa* v preklade Johna Minahana.

Osamelosť (v umení a cirkvi)

Ivan Štrpka sa 17. 3. 2025 zúčastnil synodálnej diskusie na tému *Osamelosť (v umení a cirkvi)* v rámci cyklu *Patří súčasné umenie do liturgického priestoru?*, ktorý organizuje Farnosť Kráľovnej rodiny v Bratislave.

Mila Haugová v rodisku Milana Rúfusa

Mila Haugová sa pri čítaní svojej tvorby v Závažnej Porube, rodisku Milana Rúfusa, ktorú zorganizoval Pavel Baráni OZ Naveky Závažná, stretla aj s Annou Ondrejkovou, Jurajom Kuniakom, Jánom Kudličkom, Jozefom Bukasom a Elou Lehotskou.

Alena Brindová v Levoči

6.5 2025 sa uskutočnil Autorský večer s Alenou Brindovou v Knížnici Jána Henkela v Levoči. Poetka predstavila svoju novú básnickú knihu *Prekročenie frontovej línie*. Aj spolu s Petrom Milčákom a čitateľmi živo debatovali o poézii, inšpirácii, vzniku i živote básní.

Zlatý veniec pre Štrpku

ASOS blahoželá Ivanovi Štrpkovi k získaniu ocenenia Zlatý veniec za celoživotné básnické dielo, ktoré mu bude udelené koncom leta na festivale Večery poézie Struga 2025. Túto prestížnu cenu v minulosti získali viacerí významní básnici napríklad Mahmoud Darwish, W. H. Auden, Joseph Brodsky, Allen Ginsberg, Bulat Okudžava, Pablo Neruda, Artur Lundkvist, Ted Hughes, Adunis, Seamus Heaney, Tadeusz Różewicz, Charles Simic či Carol Ann Duffyová.

V tomto roku sa vo vydavateľstve Modrý Peter pripravuje na vydanie autorova nová knihu básní *Posunky, fakty, prví korčuliari*, z ktorej vám prinášame ukážku.

V ústrety zime

Dych od úst zase viditeľne uniká. Najzúfalejšie
pre cestopis je nemať pred sebou žiadnu jasnú tému len stále
tesne za päťami malú smrť. Každý deň teraz
počnúc zdĺhavým protivetrom na ceste do školy, pomalo-
rýchly a ľahký ako deti bez rukavíc a bez záprahu a plný
nečakaných odbočení sa vytrvalo ponevierať po spustnutých
bezútešných pochmúrnych beznádejne holých končinách
a plánoch bez najmenšej stopy očakávaného snehu na
nekonečnej výprave až celkom na Pól, na ten
najčírejší bod. Niekedy so mnou vytrvalo kráča
ryšavý chlapec v kriklavej čiapke – mlčanlivý Švéd
Malmgrön, meteorológ, znalec počasia, nič nehovorí, občas
mu od vypätia trochu tečie z nosa krv. Zakaždým sa mi
v jednej nestráženej chvíli nečakane navždy stratí v
posune driftu prvej neskutočne plávajúcej kryhy. Vždy znova
verím, že pri tom ani trochu nezomrie.

Vítame nové členky

Našími novými členkami sa stali

Renáta Jurčová, Anastázia Kováčová, Edita Príhodová, Jana Šimonová, Madeline Vadkerty, Zuzana Cascino. Srdečne ich medzi nami vítame.

Nie je priestor zmieniť každú vašu aktivitu, vážené členky, vážení členovia, chceli by sme Vám však aj touto cestou poďakovať za vašu tvorbu, vaše ticho i váš hlas, ktorý v správny moment dokáže ticho prerušiť. Ostávame s Vami v kontakte aspoň prostredníctvom zhrnutí našich činností. Neváhajte nám preto zaslať pozvánku na vaše podujatia, či informácie o pripravovaných publikáciách.

Do skorého čítania.

Klaudia Rybovičová
redaktorka Spravodaja ASOS

klaudia.rybovicova@asociacispisovatelov.sk